

9. N. 11
Q. B. P.

IGNIS SACER,

Permistu

AMPLISSIMI COLLEGII PHILOSOPHICI
In Illustri Academia Aboënsi,

PRÆSIDE

VIRO PRÆCLARISSIMO

DN. M. JOH. BERNH.
MUNSTER/

Phil. Pract. & Hist. Prof. Reg. & Ord.

DISSERTATIONE GRADUALI,

Publico eruditorum examini submissus

â

ZACHARIA JAC. FROSTERO,
Bothn.

*In Audit: Super: Maximo, die 22 Julii,
Ann. M. DC. XC. IX.*

ABOË,

Excudit Jo. LAURENT. WALLIUS.

Ann. Aud. & Stat.

Q. B. N.

IGNIS SACER.

Petrus

AMPLISSIMI COLLEGII PHILOSOPHICI

in Urbis studii

PRÆSIDE

VIRO PRAECIPISSIMO

PH. M. JOH. BERNH.

PH. D. & C.

PH. D. & C.

Dissertatione

Publica

ZACHARIA JACOBUS

PH. D.

PH. D.

PH. D.

PH. D.

PH. D.

PH. D.

CAPUT PRIMUM.

 Aturo, de Igne Sacro, Gentilium Studia circa eundem, conferre licet, vel potius in abusum, paucis inquirere, quo sic existentia Ignis Sacri, ex humanis illustretur suffragiis, indeque materiæ elaborandæ facies, clarius elucescat. Sunt Auctores, qui ex eodem fonte, tandem, ad militiæ cœlestis seu fiderum cultum, impios ascendisse existimant, nosque, de utroque, ad historias *Ægyptias*, *Chaldaicas*, *Persicas*, *Græcas*, *Romanas*, &c. ablegant. Quis autem primus, ignis cultum instituerit, disquiritur? Hebræis nonnullis non facile assentimur, qui Henochum statuarium fuisse, omnisque generis idololatriæ auctorem, ex Gen. 4. 26. eliciunt, conf. Glauch. de concord. ubi iste locus,

ex professo evolutus pag. 73: Potius itaque dicendum, quod interna & subtilis idololatria, videtur, primum sedem suam fixisse in Caini familia; sed externa & crassa, consistens in publico idolorum cultu, videtur, adscribenda Chami nepotibus; atque ex his primus, ut ajunt, ignem colere, Nemrod jussit. Quibusdam, videtur verosimilius, Nemrodum esse eum, qui Gentibus, Belus, h. e. Dominus, dicitur. Narrat S. pagina, Noachum genuisse Cham, Cham Cbus, Cbus a. Nembroth, cujus principium Regni Babylon, qui robustus venator & potens fertur, atque tyrannus & idololatra. Siquidem, ut habetur in traditionibus Hebræorum, is latram ignis, seu cultum divinum ignis habebat, & ad eum, alios compellebat, imo, in famosissimi Babylonis Templi suprema parte, perpetuus ignis ardebat, spiritu fallaci, sacerdotibus, verba subministrante. *Peucer. de Divin.* לַבְּרָזִיתִי hæc sacra vocasse vetustissimos Chaldæorum, ex initio vocis gentisque conditione

rione, probabiliter colligit *Selden. Synl. 2. c. 8.*
 quasi a גור & גל aut גלגל גלל factum, quod,
 utcumq; ita, vel *fontem ignis lucisve*; vel *i-*
gnem aut *lucem* versatilem, imo *πυρ* & *ἱεὺς*
 poterit interpretari. Et optime, cum igne
 inextingvibili, quem in Sacrariis illis ser-
 vabant, convenit. תמרים Hebræis esse di-
 cta, talia *Pyrea*, contendunt nonnulli, הים
 enim est *calor*, unde חמה *sol vel ignis*, a
 quo תמרים octies etiam in scripturis
 occurrens; verum, alii, *simulacra solis*, a-
prico loco, calorem solis excipientia, intelligunt,
 inde *Vulg. simulacra*, *fana* vertit. Cre-
 dibile est, ab eo, quem diximus, cultu,
 אור i. e. *ignis flammæ*, vocatam Babylo-
 niæ urbem, quæ aliter *Urie & Camina*.
 Fuitque nomen proprium civitatis
 non appellativum. *Plinius*, Uram po-
 nit trans Euphratem, & mansit loco,
 nomen, ad Amman: Marcellini usque
 tempora. In civitate Ur, natum Abra-
 ham, est verisimile, quando ex ea dici-
 tur profectus, & Haran fratrem, super-
 stite adhuc patre, ibi mortuum constat:
Gen. 11. v. 28. 31. Tradunt *Rabbin.* Haran

igni injectum, periisse, cum ignem, tanquam DEUM, more Chaldæorum, adorare noluisse. Abrahamum etiam, qui palam, idololatriam increpaverat, consimili modo igni traditum, sed non aliter, ac in fornace Babylonica, juvenes, incolumem conservatum, ex Chaldæa secessisse. Cui narrationi, occasionem dedit, Ur Chaldæorum. Assentit his ipsis, *Augustin:* asserens, ad *Josv: c. 24. v. 2.* quod una domus Tharæ remanserit, in qua, plantatio Civitatis DEI, in multarum superstitionum diluvio, custodita sit; sed Textus ex *Josua* clarior videtur, quam ut domus Tharæ, a superstitionibus immunis, fuisse, probari possit. Et Abrahamum fuisse idololatram, communiter statuunt, non solum *Theologi*, quam *Philologi*. Imo, ipsum quoque Abrahamum Zabiorum innutritum superstitionibus, magno consensu docent, non *Arabes* modo & *Hebraei*, sed & *Christiani Doctores*. Quod cum ita sit, non adeo differt, zabismus a Chaldaismo, ut idem, diversis nominibus significetur

ac notetur, imo vero *Salmastius in præf. Diatr. de An. Climat: putat, Zabios, fuisse Chaldæos, Mesopotamiam inhabitantes. Latius, autem, hoc zabiorum nomen extendit Spencerus in opere de L. Rit: Hebra: & cum eo, qui faciem ei prætulit, Cl. Hotting, Thes: Phi: sect: 8. p. 56. Sabaos, Chaldaeos, Habataeos & Charaneos, quo ad ritus, Ceremonias, universamque superstitionem, scriptoribus Arabicis esse eosdem, asserens: Sabaos, autem, esse posteros Saba, filii Chusi, Chami nepotis, Arabiae felicis, incolae prodidit idem Hotting: Verum, hæc nominis derivatio, non potuit se eruditis, omni ex parte probare, siquidem, Muhamedem, nominis hujus auctorem inventoremque esse, qui & in Alcorano suo, non infrequentem Zabiorum faciem mentionem, semperque per & notat, firmiter sibi persuasum habent. Quid? quod asserere audent, Zabiorum nomen, in nullo, paulo quidem antiquiore, Græco, vel Romano, Scriptore inveniri: conf. nomin. Spenc. de Leg. Heb: Rit: p. 241. Non levis, itaque, conjectura est,*

quod, sicut *Syri, Persæ, Chaldæi, Arabes,*
 aliorum, superstitionis nomine noti, phra-
 si Script: familiari, dicantur בני קהם *filii*
Orientis sive Orientales, ita etiam Mu-
 hammedes, ex consuetudine Judæorum,
 eosdem, vocabulo Arabico צרים *ioudovaa*
μῆνι, expresserit. Quid? quod optima
 nominis impositi ratio conveniat, si si-
 tum regionis Chaldææ spectes, est, nam-
 que, hæc Arabia, ad orientem, confinis.
 Sciendum, ergo, Zabiorum Religionem,
 primo e Chaldæa profectam, eandem
 fuisse, cum veterum Chaldæorum pro-
 fessione nomine tenus distinctam, ut
 sæpissime in sectis fieri videmus. Quan-
 do, vero, orta, vel, quo cum successu
 Arabiam, Persiamque invasserit hæc
 Religio, porro dicemus. Traditur, a
 Scriptorib. Arab. constanter, Serugi tem-
 pore zabæos caput extulisse. *Conf. Joh.*
Selden. de Ju. N. & G: Scilicet, quod die-
 bus Therachi, filii Serug, extiterit Persa
 quidam nomine zoroast (zoroastres,
 cui Epiph: Justin: & alii, magiæ initium

tribuunt) atque is auctor fuerit religionis, ve eandem, primus, publicaverit. Hunc, enim, Ignis colendi ritum, tradidisse hominibus, ac DEI mysteria nunciasse, narrant. *Huet: in Dem. Evang.* magno authorum concensu, rationumque phalange, *Prop. 4. c. 5. p. 130.* docet, Zoroastem esse Mosen. Utut sit, Persarum, autem, DEUM fuisse, ignem, quem in omni Sacrificio in primis invocabant, nemo facile negaverit. Strabo, tanquam oculatus testis, hoc affirmat l. 15: Vocem חַבֵּר utut etiam, Thalmudicis notissimam, obscuram tamen *Buxt: Lex: p. 704.*, in Persia esse natam, ibique Persise vocari Igniculos Magos חַבֵּר Gaber, *quasi peritum, doctum* significans, qui adhuc supersunt superstitionis suae tenacissimi, docet *Hotting.* De quibus est proverbium: *Licet Gaber (s. Ignicola) per centum annos accendat ignem, tamen, si vel semel in eum incidat, comburitur.* Hinc Euphrates Persa, corpus suum vetat cremari, ne ignem inquinaret. Ignem, e-

nim, polluere, illis, acerbius est acerba
 morte. Nota item sunt, Persarum Py-
 rea, in quibus, æternum ignem non
 servabant modo, sed & pro DEO cole-
 bant. Et, ut cæteras taceam, sunt, in
 Lydis, qui Persifi nomine vocabantur,
 urbes; Hiero-Cæsarea & Hypæpa, ac
 in templo utriusque urbis amplissimo
 Cellæ cum Aris, superque his, cinis, a-
 lio longe calore a vulgari cinere. Huc
 ingressus Magus, ubi, foco lignis im-
 positis, caput tiarâ velarit, implorat co-
 gnomen DEI, quicumque ille sit, ex li-
 bro enim carmen recitat Barbarum,
 ubi peroravit, sponte sua e lignis, nul-
 lo igne admoto, purissima emicat flam-
 ma. *Id quod Pausan. se vidisse testatur lib. 5.*
 Idem cultus hodie obtinet, in inclyta
 Persarum urbe, Spahan. Eam interfuit
 fluentum Senderot: pars, trans fluentum
 constituit oppidum, *Fulfa*, ubi Christi-
 ani degunt, qui Armenii dicuntur. Cis
 illud, vocatur oppidum *Gaurisobas*, Gen-
 tilium sedes, qui veterem Persarum
 cultum retinent. A Persis, hunc cultum
 acce-

acceperunt Cappadoces. Nam in Cappadocia, est maxima magorum multitudo, qui Pyræthi vocantur, & multa Persicorum Deorum templa, fatente *Strabon: l. 15.* Sunt & Pyræthea, septa quædam ingentia, in quorum medio ara est, in ea Magi, & cinerem multum, & ignem perennem, servant. Narrat deinde, quomodo in Pyrætheis sacra fiant, scilicet, ad eundem fere modum ut ex Pausan. modo retulimus. Nec Cappadoces, in eo modo, æmuli fuere Persarum, sed etiam Phryges, Lavinien- ses, Albani & nescio qui? Et quanto- pere in Asia, radices egerit insana hæc religio, documento erunt, quæ, in Itinerario suo prodidit Rabb. Benjami- nus, (is, a Christi dicitur, vixisse natali CIO C. LXXIV.) ac ab *Aria* quidem *Mon- tano* Latine redditus, sed beneficio L' *Empereur*, Hebraice, primum, lucem vi- dit. Is Benjamin: narrat, ut in Che- nerag, insulis Asiaticis, incolas repere- rit, ignis cultores, vocarique *Dughjim:* ac Sacerdotes ejus numinis, sic præstigiis

cæteros orbis exsuperare, ut æquipari hac parte, possit nemo. Videamus nunc de vicina Ægypto. Vulcanus, per quem, partim ignis, partim ejus artificium, intelligebatur, in Diis erat Ægyptiorum. *Imo, immortalem servabant in delubris ignem, inquit Porphyrius: Diodorus quoque Siculus: propter repertum ignem, primum, Vulcanum, Ægypti regnum tenuisse, commemorat, quem, patrem solis esse dixerunt, quia sidera crediderunt esse ignea.* De quo apud Virg. *Æn. 4.* carmen:

*Centum oras posuit, vigilemque sacraverat ignem
Excubias Divum æternas*

In templo Herculis Gaditano, ignem arsisse perpetuum, tradit *Silius*; siquidem, ipsos Ægyptios, primos templorum fundatores fuisse, seculo Herodoti invaluit sententia, etiam Luciani ævo creditum. Factum id pariter in templo Jovis Ammonis. Quod ad Græcos, Ægyptiorum vel Chaldæorum discipulos, ut & Romanos, attinet, utrisque ignem, qui nunc *isla Vesta*, nunc *ἡφαίστος*, sive *Vulcanus*, dicebatur, sacrosanctum fuisse, in confesso est.

Plutarch: in Numa Græcos lege sanxisse, ut Delphis πῦρ ἀσβησον, id est, ignis inextinctus foveretur. Cic. de Romanis lib. 2. de Legibus: virgines Vestales in urbe custodiunt ignem, foci publici, sempiternum. Et probabile valde est, una cum cultu ab Oriente, quibus DEUS, ὩΝ ΝΗ ipsa æterna lux & ignis, dici solebat, vel persona solum mutata ὩΝ ΝΗΝ tu es ignis, non absimili modo, ut apud Græcos salutabatur ἄτης, ἄτης; cumq̄, pleraq̄ omnia sacra vocabula, sint ab Oriente, etiam ἑστία sive Vesta esse, ab ὩΝ & ΝΗ, uno ex DEI nominibus, ut sonet κατὰ λέξιν ignis DEUS, vel potius Ignis Dei, eoque proprie symbolum potius Numinis, quam Numen ipsum sonet. Eadem, vero, teste Cicero, Latinis est Vesta, quæ Græc. ἑστία; ex qua voce quoq̄ formatur. Solebant enim, prisca Græci, (teste Dionys. Halicarnassæo l. 1. Anti. Rom.) maxime Æoles, nominibus, a vocali incipientibus præponere syllabam ου scriptam uno caractere, qui & similis duplici ρ, ad rectam lineam duabus obliquis additis, ut Ἐολίης, Φόινος,

Æolus &c. *Æolum*, ergo, digamma eun-
 dem sonum apud Græcos habuit, quem
 apud Latinos V consonans. Hinc igitur
 Latini, qui linguam suam; *Æolicæ* dia-
 lecto, fere, acceptam referant, innume-
 ris, quas habent, Græcis vocibus, a vo-
 cali incipientibus V. cons. præfixerunt.
 Unde *ὄνος* *vinum*, *ἑσπέρα* *vespera*; *ἴς* *vis*,
ἦρ *ver*, *ἑστῆς*, *vestis*, & *ἑστία* *Vesta*. Quod,
 quidam *Vestam*, a *vi stando*, deducunt, in-
 deque, hoc *Vestæ* nomen, etiam telluri,
 quasi vi stet tellus, attributum, tum ra-
 tiones ejus notationis sunt in propatulo.
 Censetur enim, id factum ab Aucto-
 ribus, propter vapores, quos terra e-
 mittit in alimentum ignis cœlestis, vel
 propter ignes subterraneos, vel denique
 quod ignis sit permixtum & aquis &
 imprimis terræ. Videatur *Lipsius de Ve-*
stalibus, & *dissertatio heic loci habita*, sub
 Præsidio *Adm: Rever: Dn. DAVID Lundy*/
cum cura Professionis Poëseos incumbere S. S.
Theol. Professor. Ord. neq; enim omnia, quæ
 de iis dicenda essent, hic perlequi licet.
 Dicebatur, præterea, *ἦρ* *ἑστῆς* *Lat.*

Vulcanus. Bochardo conflatum nomen Ἡφαιστος ab heb. אֵשׁ אֱלֹהִים pater ignis. vel secundū nonnullos a ἠφαιστος τὸ Ἡφαιστος, quod est *accensum esse*. Non omnis ignis censebatur Vulcanus, sed subcœlestis nominatus est Ἡφαιστος. Nec omnis iste subcœlestis est Vulcanus habendus. Nam, ut vidimus, Vesta est ille in focus publicis, terebratione ligni felicitis, vel per fomites ex sole, flamma purus & cœlestis, eliciebatur ignis, curaque humana perpetuus. Sed Vulcanus, non terebrationi debet originem, neque in publico asseruatur foco, sed partim in nubibus exardescit, Unde Vulcanus Jovi dicebatur fabricare fulmina: partim est sub terris, unde & subinde erumpit: partim in sacrificiis Deorum conspiciebatur: partim privatis usibus illucebat, partim deniq; in fabricarū fornacibus armis interviebat cudentis. Atq; hic ignis, potissimū, Vulcani nomine capiendū. Inde etiā ignis, a Siculis alebatur in Æthnæo Vulcani templo, imo eundem arcisse in omnibus Græciæ urbibus probat *Cassaub: in Athenæum.* Gen-

tes Europæ quantum tribuerint huic cultui liquido patet. Vulcanum, seu ignem, cultum esse Germanis, auctor est *Cæsar l. 6. de bell: Gall:* imo, ut idem ait, præter solem lunamque, cultus est illis solus. Nec ita pridem, ignis perpetui servandi ritus, exolevit apud Lithuanos, Samogithos & Muschovitas, cum quibus, olim per Armeniam & Iberiam, ut hodieque, commercia Persis esse potuerunt: cum præsertim, celeberrimum, in Caucaso, Regionibus illis, imminente, Pyreum, per multa secula irestinctum, perseveraverit. Hunc a Persis ritum, accepisse traditur Sarmaticæ Gentes; & vetustissimum quidem hoc est, cum Sauromatas ignem venerari tradiderit *Clem: Alex:* confirmante hoc ipsum magis, quia a Lithuanis gente Sarmatica, priusquam Christum amplecterentur, honore divino cultum esse, quem dixere *Znick*, scribunt, qui de Sarmatia Europæa egere. Credibile quoque est, ignem, in Septentrione, pro DEO habitum cultumque. Nam, ex Asia ple-

racj

raque quæ ad præscam Svecorum vic-
 narumque gentium Religionem perti-
 nent, traducta esse, fama pervetusta est,
dicente Celsio in Comp: Quare, non temere
 forte quis existimet, ignem, quem no-
 stra lingua est *vocamus* aut *eld*/ quod cul-
 tu honoreque, qui æterno Numini de-
 bebatur, mactatus sit, nomen quoque
 veri DEI occupasse; qui *ל* Hebræo-
 rum lingua nominatur. Quamvis etiam
 aliæ derivationes prostant, ut ex Heb:
ל *splendorem* denotans, inde forte Sveci-
 cum *Eld* & *Helig*. B. D. Sven. tamen,
eld/ a *potentia*, *El fortis*, mavult dici, in
Gymn: p. 76. atque hinc est, inquit, quod
ignem, in Ilr Chaldaeorum, pro DEO colue-
rint. Ad similitudinem hujus idolola-
 triæ, UR, instituisse Magogetas, cultum
Ubsal: Thori volunt quidam propter no-
 minum conformitatem. Quod licet Lect.
 judicandū committat *Baazius in Hist. Eccl.*
 tamen intendisse majores, ista instituti-
 one, cultum Numinis Cælestis probat.
 Nam, cum certum sit, multa nomina, ex
 Heb: primisque Patribus postdiluvianis
 esse

esse desumpta; inde etiam *Ṭhur*, significat illis *ordinem vel ordinatorem*. Cum jam Sveo-Gothi vellent honorare Summum Ordinatorem, in cœlis regnantem, & in nubibus fulminantem, suo Idolo imposuerunt nomen. Solem quoque ipsam, de cætero, priscos in Thoro veneratos esse arbitrantur, indicio eo, quod in simulacro ejus fulgebat, duodecim Stellis, exornata corona. Finnorum *Tomala* / aut idem fuit cum Thoro, aut unus ex Diis minoribus, cujus famosissimum templum in Biarmlandia celebratur, de quo cum multa dicenda essent, neque hujus instituti sit ea referre, peritioribus, aut rudioribus, ista relinquimus. Porro, non libet attingere, multiplicem illū ab usum, ab hominibus, quoad ignem hunc sacrum commissum, id quod, singularem & pene prolixam, pariturum esset, disputationem seu orationem. Sicut enim Pontificii hodie extra usum divinitus mandatum colunt superstitiosa impietate panem, sicut multi aquam Baptismo adhibitam supe-

perstitutionibus plurimis adhibent malignis, imo quoque, sicut verba Evang. Johannis, adversus morbos collis hominum alligant, aut aliis modis venefici & veneficæ perversè usurpant; ita olim ignem, ex mysterio in sacrificiis Patriarcharum usitatum, dum ignis cælitus descendens absumpsit eorum sacrificium, quia sic cœlitus datum noverant, vel a mystis suis Diabolus hoc credi & prædicari voluit, ne hujus miraculi gloria DEO esset peculiaris, variis profanationibus honorarunt. Diabolum enim, etiam in hac parte DEI æmulum fuisse, quia simia est DEI & divini cultus, atq; empæcta, longe est credibile.

CAPUT SECUNDUM.

Inde a mundi exordio in Ecclesia DEI viguit ignis sacri verus re-
ctusq; usus. (Cujus etiam historia jam breviter pertexenda). Nam hanc legem de igne, simul cum sacrificiis credendū incepisse. Cum enim Adam ne passer-
culum quidem ausus fuisset sacrificare,

neque filiis suis, Caino & Abeli id libertatis indulgere, nisi expressum, ut docendi, ita sacrificandi munus accepisset; multo minus ex ratione sua satis validam potuit invenire ἀναλογία inter DEUM, qui est spiritus, & inter externum sacrificiorum ritum. Quare valde probabile est, una cum hoc mandato, etiam ignem a DEO concessum in holocaustorum usum. Et licet in Sacris pandectis expressa hujus rei non fiat mentio, filiiqve Adami, Cainus & Abel primi sacrificium peregisse dicantur, tametsi & in illo disputari possit, an filii sua sacrificia ipsi succenderint, an vero Pater suffumigaret, DEO interim artioris confirmationis ergo, sacrificium igne novo & cælesti incendente: Accersendus tamen nobis est omnium sacrificiorum ritus primus, atque videndus primo omnium locus Gen. 4. v. 4. 5. Quo ex loco concludere licet, quod si non ante, certe tunc, DEUS ignem sacrificiis immiserit, qui deinde in sacrum cessit usum, servariq;

de-

debut. : וישע יהוה אל הכל ואל—מנחתו : Respe-
 xit autem DEUS ad Abel & oblationem
 ejus, ad Cain vero & ad oblationem ejus
 non respexit. Respicere tam in sacris
 quam profanis, significat, favere alicui,
 misereri ipsius eique opitulari, propte-
 rea, quod cui bene cupimus eum cre-
 bro etiam oculis respicimus, ut Ger-
 mani dicunt: ich wolt dich nich ansehen.
 Quin etiam divinum favorem Ethnici
 hoc vocabulo significabant, ut apud
 Terent. Hic loci approbare, proba-
 re notat, atque humanitus dictum vult
 Tremell. a principum consuetudine;
 נעש signif: cum gaudio ac beneplaci-
 to aliquid intueri, sicut matres solent
 intueri filios suos Esa: 66: 12. Chaldaea
 reddit: *suscepit munusculum beneplacito*; Visi-
 bilem autem fuisse hanc approbationem
 oportet; tum quia Heb. II. 4, dicitur: μαγ-
 τυρόντων & Ἰμὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τὸ θεῖον. *Signo*
quodam externo testatus est DEUS, Abelis sac-
rificium sibi placere; tum quia animadvertit

hoc Cain, neque enim alia ratio reddi potest acerbissimi odii, adversus Abelem concepti, ut non rideat quis Caballistarū nugamentum, æmulationem inde fratrum ortam, quod Adamus desponderit Abeli conjugem formosiore. Inflammavit ergo DEUS Abelis sacrificium, unde sathanas inflammavit ipsum adversus fratrem non igne cœlesti amoris, sed igne odii & livoris. In hac consideratione recte fecit Theodotion, referente Hieron. q̄ Hebr: verba Mosis reddens: καὶ ἐνεπύρεσεν ἔ inflammavit Dominus super Abel ἔ ejus sacrificium. Servius ad 72. Æneid. Apud majores ara non incendebantur, sed ignem Divinum precibus eliciebant, qui incendebat altaria. Fiet id planum firmumque ex aliis locis Scripturæ, huic ipsi similibus, atque aliorum sacrificantium exemplis, ut *Abrahae Gen. 15. v. 17. Aaronis Levit. 9. v. 24. Gideonis Jud. 6. 21. Manoæ Jud. 13. v. 20. Davidis 1. Par. 21. v. 26. Eliæ 1. Reg. 18. v. 38. Salom. 2. Par. 7. v. 1. Neb. 2. Macc. 1. v. 32.* Sicut autem leges sacrificia-

ciales cœperunt a lapsu, & in sanctissima
 observatione fuerunt inter Patres, a
 Patribus perveniunt ad Patres per tra-
 ditionem & doctrinam vivam, atq; scri-
 pto demum sunt comprehensæ tem-
 pore Mosis per Mosen; ita quoque hæc
 lex de igne, tum simul cœpit, ac semper
 a longævis patribus ore tenus aliis fuit
 commendata & non nisi sanctissime cu-
 stodita. Sic sine dubio ab Adamo & e-
 jus posteritate cara ad Noam usque
 servatum: Noah ulterius in diluvio in-
 tra arcam servavit nutritiveque lignis
 seu carbonibus, reliquias ignium pri-
 mævorum, quos Patribus e cœlo de-
 derat Jehova. Etsi interea quandoque
 DEUS novum cœlitus dare voluit ignem,
 ut sacris istis suis, subinde augustissi-
 mam conciliaret divinæ ceremoniæ e-
 xistimationem. Quod & Noacho fa-
 ctum concludere licet Gen. 8. 21. יְיָ
 הוֹחֵחַ אֶת הַנְּחֹחַ odoratus est Domi-
 nus odorem quietis seu suavitatis. Quod
 per ἀνθρωπομιθία non solum dicitur
 B3 sed

fed & metaleptise, ut nempe a posteriori describatur, quod Dominus sacrificium incenderit. Ex incenso enim sacrificio odor est, & tum sacrificia dicebatur DEUS odorari, cum divinitus incendebantur. Hunc Noachinum ignem custodivit sacrosancta ejus posteritas, itaque pervenit ad Semum, & ejus posteros, Heberum, Tharam, Abrahamum. Præterea valde consonum fit Abrahamum divinitus esse admonitum, post singularem suam vocationem ex patria, ut post Semum, vel una cum illo quem in vivis adhuc fuisse tempore Abrahamæ ex certa supputatione colligitur, ceu Melchisedecum fuisse Hebræorum atque Philolog. quorundam sententia est, ipse cum suis posteris sacrificiorum curam sulciperet, a deoque tum temporis post ædificatum altare, novum ignem, tanquam hujus rei novum signum accepisse. Sic in fœdere sanciendo Gen. 15. v. 17. והנה אש תבור עשן ולפד אש *Furnus fumans est lampas ignis transibat inter divisiones ipsas*
ani-

animalis, ac dissectas animalium partes igne consumpsit, nullus enim hominum hic ignem apposuit, ut ex hoc divinæ præsentia symbolo, sacrificium suum DEO placere Abrah. colligeret. Olim enim fœdera sanciebantur hoc modo, ut pecudem in duo segmenta scinderent, ac per medium eorum transfirent, similem a DEO sui & suorum discretionem impre-cantes, si fidem fœderis violarent, quem ritum etiam hoc loco DEUS in fœderis cum Abrahamo sanctione observat.

Atque animalia ipsa, quæ hic delata non privato Abrahæ arbitrio, sed instinctu divino, simul sacrificalia fuisse manifestū, quæ non alio quam divino hic accensa fuisse constat igne. Cū filiū Isach pro holocausto imolaturus contenderet *Gen. 22. 6.*

ויקה בירו את הש ואת המאכלת
tulit ipse in manu ignem & cultrum (sic enim commodius vertitur, quam per gladium) si alio igne vulgari sacrificare licuisset, utique post triduum iter ex silice & chalybæ suscitare valuisset, ut non necesse

habuerit ignem domo afferre. Quem postea ignem Isaac & Jacob eorumque familiae, in sacrificiis in terra Chanaan institutis, usurpaverint & semper diligenter servaverint. Aut novum ignem, Deus dedit in exitu ex Aegypto, aut Jacobi Patriarchae seu Abrahami Ignem toto exilio Aegyptiaco custodivisse dicendi sunt Israelitae. Sic etiam novum acceperunt a Jehova caelitus in erectione Tabernaculi & consecratione Sacerdotum, quo usi deinceps sacerdotes *Lev. 9. v. 24.*
 וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ
 וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ
 וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ
egressus est ignis a facie Jehovae & consumpsit super altare holocaustum & adipem. Voluit namque DEUS in hoc Synagogae ore, miraculo firmare veritatem ac sanctitatem legis & caeremoniarum, quarum ipse auctor extiterat. Quid? quod adjecerit DEUS de custodiendo igne divinitus demisso, singularem praecipionem, ut huic divinae voluntati *Ἀσπύδου* satisfieret, quod & diligentissima consideratione aestimandum
 dum

dum est. *Levit. 6. v. 5. 6.* והאש על־המזבח
 תוקר־בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים
 בבקר בבקר וערף עליה העלח והקטור עליה
 חלבי השלמים: אש תמיד תוקר על־המזבח
 : לא תכבה: *Ignis super altare foveatur
 & non extinguatur & accendant super il-
 lud sacerdos ligna quolibet mane sc. quotidie
 & disponat super illud holocaustum & ado-
 leat super illud ad pes pacificorum: Ignis
 jugiter alatur super altare, nunquam ex-
 tinguatur.* Ex regula hac divinitus pro-
 mulgata, quilibet quam optime ratio-
 cinabitur voluntatem DEI hanc fuisse,
 ut Patres ignem cœlitus demissum su-
 per sacrificia, competentibus mediis a-
 lerent & in sacros usus diligenter con-
 servarent. Nec alio igne uti licuit ad
 expiationes per suffimenta fieri solitas,
 quam igne altaris. *Cont: Num. 16. 46:*
 Sed cum hoc ipso loco eadem seduli-
 tate expendi debet *Levit: c. 16: 12.* ubi
 sermo est de *כפרית יום festo expia-*
tionis, quod incidit in diem X mensis
 septimi, quo die S: sacerdos ingressurus
 in SS: & suffitu expiaturus sanctuarium

non uti debuit alio igne ad suffitum, intra velum, quam igne, quo comburi solebant pecorum carnes sacrificiales extra. Et ut severior voluntatis divinæ constaret in hoc negotio intentio, quod non nisi sacrum divinitusque demissum ignem, in sacris suffitibus & oblationibus admittere vellet, omnino tragicam subjecit admonitionem *in Nadab & Abihu Lev. 10.* De quorum interitu, cum varii varia tradant; Quidam volunt causam mortis eorum fuisse vinolentiam, eo quod cum bibissent aliquanto liberius, sacris operari ausi essent: Alii dicunt peccasse eos ex inconsideratione & perturbatione, tanquam novellos & inexpertos Sacerdotes, vel denique ex timore, quod novitate miraculi & subiti ignis e cœlo labentis, fuerint percussi, & non ausi accedere ad altare, ut ignem sacrum inde sumerent. Subsistendum tamen nobis est in illa causa, peregrini ignis assumpti, non ulterius ad aliam ascendentibus causam. Delinquentes autem adversus legem de igne

igne adhibendo non nisi sacro, Nadab & Abihu accipiunt acerras suas & in iis accipiunt, ignem alienum, non sumptum ex altari holocaustorum, & offerunt coram Jehova ignem peregrinum. Ecce vero illico ex summa DEI indignatione adversus offerentes egressus est ignis a facie Jehovæ, & consumpsit eos & mortui sunt coram Jehova.

Abulens. & Vilalp. inquit, ab altari thymiamatis, quod erat obversum propitiatorio (quod erat quasi thronus DEI) egressus est ignis, qui devoravit Nadab & Abihu. Ipsi enim jam cum thuribus ingressi erant sanctum, & in altari thymiamatis obtulerant ignem alienum, unde ex eodem altari ultor in eos ignis erupit, puniti enim sunt ob sacrilegium, non mente destinatum sed opere preparatum. Tam hæc sunt divina tam gravia, ut nemini vel minimus relinqui possit scrupulus, nimirum, seriam DEI fuisse voluntatem, ut non nisi igne altaris fierent suffimenta, quem ignem super altaria dimiserat DEUS cœlitus; atque ita acceptum sanctissime servare debe.

debebant. Duravit autem iste ignis e
 cœlo demissus super altare, usque ad
 constructionem Templi Salomonis; quo
 tempore rursus renovatus fuit & demis-
 sus alius e Cœlis, 2. Par. 7: 1. 2. 3. inq̄ Jero-
 solymitana Ecclesia custo dit⁹ ab eo tem-
 pore continuo & diligenter, usque ad ca-
 privitatem Babylonicam, vel, usque ad
 tempora Manasse, ut sentiunt hebræi,
 quod & est extra controversiam. Po-
 stea vero an ignis eodem modo resti-
 tutus fuerit in Templo secundo in sen-
 tentiarum divortia abeunt Doctores.
 Rabbini negant ignem cœlestem fuisse in
 templo secundo, quod inter quinque res,
 quæ in eodem defuerunt, ut Urim &
 Thumin, Oleum unctionis, Spiritum
 Prophetiæ & Arcam Domini inter Che-
 rubim, etiam Ignis holocaustorum sit
 ex eorum assertione. In Libr. San-
 hed: Hierosol: cap. Ellu Hen haggio-
 lin, i. e. *isti sunt captivi*, ait, Rab. Samuel,
quinque res defuerunt in ultimo Templo, quæ
in primo fuerunt. Et unde probatur? ex eo
quod dictum est Aggæi c. 1. v. 8. וַיִּבְנֶה

i. e. *Et honorabor vel honorabo, eum, idem dicit in libro Joma Rabbi Aha.* Ex scriptura itaque hujus vocis id volunt elicere, quia diminute scriptum est sine lit. ה, quæ quinque designat, ad significandum quinque res, in quibus sanctuarium ultimum a primo fuit diminutum, cum ante captiv: Bab: וְאֵלֶיךָ cum ה scribatur. Verum quis non hoc puerile argumentum rideat, etiam ante captiv: sine ה scribitur ut Esa: 66. 1. Sam. 30. Num: 24. si itaq; argumentatio valeret, etiã ante defuerunt res illæ quinque, id quod falsissimum esse, præsertim de igne, ex supra dictis, patet. Et non est credibile in tantum Judæos insanire voluisse, cum vix impetrassent reditum ex Babylone, tanquam relaxatione pœnæ gravissimæ propter idololatriam toleratæ, ut post pœnam hoc momento finitam, statim delinquere inciperent in gravissimo hoc ritu & offerre sacrificia igne alieno, ob quem noverant interfectos S: Sacerdotis filios, aut, suæ liber-

libertatis esse crediderint dispensare
 circa sacrific. ignem. Nec legitur fuisse
 a Prophetis aliquem qui dispensarit.
 Nec illi ad holocausta potuissent pro-
 cedere, nisi de igne usurpando certio-
 res fuissent. Cum tamen holocausto-
 rum disserta fiat mentio *Esr: 3: v. 3. 16. 17.*
c. 8. 35. c. 6. 9. 17. Jam in Sacris monu-
 mentis ante captivit: Babylonicam quo-
 ties fit holocaustorum mentio, in Ta-
 bernaculo & Templo oblatorum, in-
 telliguntur holocausta igne cælesti suc-
 censa. Reddenda ergo ratio, cur post
 captiv: per holocausta profano igne
 succensa sacrificia intelligenda? cum
 in Sacris lit: ejusmodi mutationis non
 fiat mentio. Ignis autem in altari suc-
 censi expressam facit mentionem *Ma-
 lach: 1. v. 10.* וְלֹא־תִתְּרוּ מִזְבְּחִי & non
lucere facietis altare meum, sive ut Pagn.
 habet, *incendetis ignem* conf. *Num: 8. v. 2.*
Es: 27. 11. Quamquam fabula sit quod
2. Macch: libri Auctor commentus est, Je-
 remiam in puteum abscondisse ignem
 prioris Templi, ibique post reditum
 in

inventam esse pro igne aquam crassam, quæ affusa sacrificiis, in ignem conversa sit; quia hoc, nisi per Pontificiam transubstantiationem evenisse, velis non efficies. Et quantum fidei *lib: Apocry. Macc:* adhibendum sit ex iis iudices, quæ notavit *Reverendis. noster Episcopus & ProCancell:* in *Homilia sup. obitum Monarch: CAROLI XI,* ubi prior posteriori præferendus censetur, & fide *Historica indubitatus insigni esse in pretio inter lib. Apocryph:* dicitur. Illud tamen non est vero contrarium, quod scribitur, de igne per subitam e nubibus emicationem solis in altari incenso, adeoque ignem de cælo delapsum, confer. *Calov. in B. Ill: ad Gen: c. 4.* novum prorsus ignem ita DEUS misero suo populo indulgit. Sic ut obtulerint holocausta secundum legem. *1. Macb: 4. 18. 4. v. 53.* Nam cum ad adventum Anti: Epiphanis sacrificia viguissent inter Judæos, eaque tempestate Hierosolymis ejecta sit maxima eorum pars, relictis piis aliquibus; interea

alta-

altare profanatum, Judas victor repurgavit Jerosolymas & altari veteri remoto, novum extruxit & super illo sacrificavit igne cælesti, cum a piis servatus dici poterit. Quippe etiam ante fuit Hierosol: varie vexata sub Nebucadnezare 2. Reg. 24. & tamen ignis cælestis non fuit confusus, cum igne hostili nisi quando, omnis Domus DEI accensa fuit. Et quantum Judæis curæ cordieque hæc Sacra, pater, quod festum anniversarium *in Mense Casleu* i. e. *Novemb.* instituerint, vocatur *in Calendario Judaico* *λυχνια* a lychnorum copia, quibus uti solent illis diebus. *Josepho* *Φῶτα lumina*, seu, quod lux religionis, fidei & libertatis propemodum extincta, præter opinionem rediviva reluxit, seu ob illuminationes cælestes, quia ad renovationis primū sacrificiū ex altaris lapidibus sanctus exiit ignis, juxta commentum, vel forte, sicut olim ad Salmonis preces ignis descendit de Cælo. Præter lumina, quæ in templo & synagogis accendebantur, in singulis quoque domibus vespere singuli, toto illo octiduo

duo in miraculi memoriam, accendere solebant, quæ ardebant per noctes. Atq; de his Encæniis videtur, *Johan. c. 10. v. 22.* esse sermo, vocat *ἐγκαινία*. Conferfis *Heins. in Arist. s. p. 908.* non alia Encænia hic posse intelligi contendentem, quam Macchabaica. Christi JESU tempore cum hic in terris obambulares, utique comburebantur sacrificia & holocausta erant, de quibus videre licet *Matth. c. 5. v. 23. 24. Mab. 8. 4. Conf. Lev. 14. v. 12. 20: 22. Marc. 12. 33. Luc. 2. 24. Conf. Lev. 12. 8.* Docent Rabbini nonnulli, quod ad tempora *Hillelis Justi* ignis strues semper custodiebatur, quo mortuo non nisi sacerdotes quotidie ligna imponerent. *Hieros. in Foma. apud Otton: in Lexic.* Hujus *Hillelis* tempora paulo ante Christum inciderunt, siquidem communis Doctorum opinio est, *Simeonem* qui Christum ulnis gestavit, fuisse *Hillelis* filium, cujus, etiam tempore tradiderunt *Rababan*, nempe *Simeonis Justi*, quod ignis quæ in altari Domini semper ardere debebat, semper validus erat, nec oportebat ligna ibidem apponere exceptis duabus assellis. Et tunc vero,

quandoque validus erat, quandoque non & tamē sacerdotes nunquam cessabant tota die ligna apponere. Hec in lib: alleg: Talm: in capite Tereph Bekalpi. Et ex his ipsis Judaicis traditionibus satis etiam apparet, ignem cum sacrificiis, paulo, juxta ipsorum mentem, ante destructionem Jerusalem adhuc adfuisse inter Judæos, licet secundum Rabbīnorum relationem, subinde ante destructionem, mutationibus quibusdam communibus obnoxius magis reddi videretur. Prostant verba in Talmude Babyl: in cap. שבעת ימים sept. dies, quæ cum sint prolīxa, hic jam non opus apponere.

CAPUT TERTIUM.

Nam excipit dicendum, quid de hoc igne sacro tradiderint Rabbīni, ut, quæ præterea ad cognitionem *רז דיון* facere videntur, breviter exponamus. Ad commenta Rabbīnica referendum putamus hoc *Rab. Abarb.* qui suo principio innixus, ignes gloriosos,

fos, cælitus a DEO demissos, omnes esse lucem illam primi diei, & in ulus justorum a DEO repositam, adeo ut unus idemque numero ipsi sit ubique, ubicunque dicitur ignis de cælo descendisse, vel gloria Domini, ignis specie apparuisse. Hinc scribit ad Exodi 40. *Et hic Divinus ignis creatus, quem scriptura vocat gloriam Domini, est ille, qui ascendit super altare, & apparuit gloria Domini, idem ille fuit qui sæpius apparuit in deserto ad ostium tentorii conventus, idem etiam qui descendit & implevit domum Domini quam edificavit Salomo.* Junii etiam opinio fuit lucem illam primævam fuisse ab igne Elementari, & si quæ aliæ circumferuntur sententiæ de ista luce, quas cum nunc non sit propositi nostri sub incudem discussionis, revocare, dicimus, neque quemquam aliquid, contra nos obtinere ex dicta luce, nec quicquam prætii accedere ex ista luce, ad hunc nostrum ignem miraculosum & extraordinarium, quem fuisse cælestem atque cælitus a DEO demis-

sum esse, sufficit ut sciamus. Non ut forte sub concavo lunæ existens in hæc inferiora protrusus sit, sed DEO soli, & modum productionis & invasionis in hæc inferiora adscribere necesse habeamus. Neque enim curiositas nostra quicquam hic firmi effingere valet, cum difficillimum sit definire, de qua re scriptura nihil tradit. De speculis urentibus non abnuerimus quod per ista solis radii colligantur, collecti refrangantur in materiam objectam, & hoc pacto urant & incendiant. Nam notissimum est quod Archimedes urentibus speculis hostium triremes incenderit, referente quoque *Leonio l. 2. c. 33. de Oculi: natura.* Apud Zonaram & Sigbertum in Chron. Balnicus architectus ab Heliopoli Syriæ ad Romanos confugit, ignemque marinum simili modo adinvenit, quo usi Romani naves Saracenorum exusserunt. At ignis noster sacrificialis seu cælestis citra omnem speculorum adhibitum usum, citra omnia alia media, divi-

divino solo motu fuit demiffus super
 carnes crudas & humidas, & quidem
 ut lamberet etiam cinerem & aquam,
 ficut factum fuit in historia sacrificii
 Eliæ, id quod de igne Archimedis vel
 aliorum dici nequit. Ignem foven-
 dum fuisse vere naturalem, & ab ho-
 minibus accensum, cui supernaturalis &
 cælestis ignis extraordinarie quandoq;
 supervenerit, ubi DEUS gloriam suam
 peculiariter manifestare vellet, proba-
 bile fieri quidem potest, quia præce-
 ptum datum Israelitis, priusquam quic-
 quam audivissent aut scirent de igne
 cœlitus demittendo, illud en. ipsis de-
 mum revelatum fuit, primis Aronis sa-
 crificiis, quid? quod accensa videantur
 ab Arone sacrificia, ante ignem cœlitus
 delapsum. Verum si consideretur esse
Anticipationem seu *antilepsin* in scripturis
 valde usitatam, atque præceptum dari
 de igne nutriendo, ubi semel arfisset,
 facile dispalefcit, ignem, ut aliorum, ita
 imprimis Aronis sacrificiis cœlitus de-
 lapsum, postmodum perpetuo in altari

permanfisse. Est Hebræorum Docto-
rum mens, inter illos *Caskuni*, adftipu-
lante etiam *Buxtorfio in Exercit: de Igne*
facro, quas tamen, nobis non contigit
videre, quod si ejus copia facta fuiffet,
potuiffemus hæc plenius tradere. Di-
cunt, inquam, Hebræi Ignem qui ap-
paruit fupra Tabernaculum cum illud
erigeretur recessiffe in S. S. ibique
manfiffe & fuam quafi prohabitationem
habuiffie continuoque ibi ignis ftri-
cturas remanfiffe, indeq; egressum quan-
do opus effer flammæ erupiffie, & has,
Sacrificiis confumtis in locum fuum re-
diiffie. Fieri namque potuit, ut ab illo
igne qui Tabernaculum operuit, & glo-
ria Domini, quæ illud replevit, flam-
ma quædam fubita eruperit, facrifi-
cia altari impofita invaferit, & eo mo-
mento confumferit. Hinc fortaffis effer
quod dicitur; Et egressus effer ignis
מִלִּפְנֵי אֵלֹהִים *a coram Domino*, h. e. Sancto
Sanctorum, ubi arca erat, faciei feu
præfentiæ & habitationis Divinæ pro-
prium & peculiare quafi *περὶ*. Con-
tinuo

tinuo autem ibi ignem reledisse indeq̄
 egressū esse, conjectura magis est, quam
 aliqua firma, cui tuto superstrui possit,
 sententia. Neque Majestati Divinæ &
 miraculo ipsi, quo suam præsentiam
 testabatur DEUS, derogat quicquam,
 aut ejus vis sic enervatur, si dicatur
 ignem illum cælitus delapsum, qui glo-
 ria Domini dicitur, & erat divinæ præ-
 sentiæ Symbolum & quasi vehiculum,
 in Altari illo æneo in atrio extra
 Sanctum, quod quater amplius Mo-
 saico fecit altitudine Salomon, videli-
 cet X cubitorum, cum igne materiali
 commixtum quasi, recubuisse & ali-
 mentis ignis vulgaris & lignorum con-
 tinuo sic conservatum fuisse. Cum &
 ex supra nominata sententia ignem cæ-
 lestem materiali supervenire & misceri
 necesse erat. Neque opus est, ut dica-
 tur, ignem igni mixtum esse; sed i-
 gnem cælitus demissum appositis li-
 gnis modo fotum esse, quod haud ob-
 scure ex scriptura colligi potest. B. D.
 Pheifferum hic sequor, neq̄ enim alios
 mihi

mihi hac de re planius scripsisse constat. Factum autem id non ex necessitate, sed ex divina ordinatione. Nam volebat DEUS, vel in ipsa initiatione altaris & sacrificiorum Leviticorum testari, sibi præsentia omnia & secutura grata fore, & hac ratione certos facere de divina approbatione, atq; igni undecunq; esset, indefinenter subministrari pabulū. In altari tres strues lignorum quotidie fuisse compositas dicunt Hebræi, ut *Rab: Mos: Ægyptius, de quibus singulatim hoc prodidit in Halacbill Temidim & Mula-phim.* Prima strues magna erat, in qua jure sacrificium, cæteraq; quæ offerebantur apponebant. Secunda ad latus ejus minor fuit, de qua ignem exceptabant acerra, ut suffimenta adolerent altero altari Thymiamatis seu suffitus inaurati, inter mensam auream & candelabrum positi, in sancto. Tertia illud duntaxat habuit, quod ratam faceret legis hujus Divinæ præceptionem, quæ ignem perpetuum in altari manere jubet. Huc sortilegio eli-
ge.

gebantur Sacerdotes ad sacra faciendum ævo posteriori, juxta decretum Synedrii Magni. Nam cum Sacerdotes, eo quo ardebant zelo, omnes vellent suo die primi sacra facere, & certatim curre-
rent atque æmularentur invicem, uter alterum occuparet, factum est, ut con-
suetudinem, quæ parum venerationis, confusionis multum habuit, consultum duceret Synedrium corrigere, inventis
fortibus definituris, quænam inter sa-
cra quotidiana, cujuslibet forent partes.
Adeoque prima fors designabat uter
purgaret altare holocaustatum, tripli-
cem in eo rogam, primum & eum qui-
dem maximum ad cremandas victimas,
secundum, ut ex ejus prunis implere-
tur thuribulum ad suffitum adolendum,
tertium, ad conservandum ignem per-
petuum extrueret. Is idem thuribulum
prunis plenum ex altari deportabat in
sanctuarium & coram altari suffimenti
deponebat. Et erat festum *ξυλοφορίας*
apud Judæos solenne, quo ligna ex
tylvis ad sacrificia & alendum æternum
D ignem

ignem portabantur. *Talmudici* certos dies familiis singulis ad rem eam constitutos fuisse dicunt; seu statum quemque diem plures familias puta viginti & triginta hujus officii causa sociasse, & quidem ex Hierosolymitanis. Eæ holocaustum spontaneum offerebant, quod קרבן העזים vocatur. Cæterum de igne sacro hæc tradunt *Talmudici in Forma c. 1. f. 21.* Quinque res dicuntur de igne struis lignorum, in altari recumbebat sicut Leo, purus erat instar Solis, continebat aliquid solidi, consumebat humida pariter ac arida, denique nullum emittebat fumum. Post pauca, Quomodo dicitur; recubuisse sicut Leo? Annon traditio extat, quod R: Chanina antistes sacerdotum dixerit: vidi eum cubantem instar Canis? sed id facile solvitur, illud *de leone* intelligendum est de templo primo, hoc *de cane* de templo secundo. *In Capitor Vapberach f. 70 ex lib: Torat haolah p. 3. c. 2.* Ista analogia ignis sacri ad Leonem & Ca-

Canem non *de forma sed constitutione* æstimatur, & dicitur, quod in templo primo ubi multi viri pietate excellentes fuerunt, cubuerit *instar Leonis* discerpentis, devorantis & alimento abundantis; in templo vero secundo, seculo piorum minus felici, cubuerit *instar canis*. i. e. tenuis & alimento indigus. Placet & Philologis ratio, Leoni altare holocaustorum conferri commode potuisse, quod instar leonis immanis, devorantis prædam, absumeret victimas innumeras, eorumque sanguine maderet. Cum vero hoc fieret ex divino instinctu hinc אֵרִיאל dicebatur. Inde piam rationem appellationis aliqui addunt, dici altare *ARIEL* quia Leonis de tribu Juda typus erat Apoc. 5. v. 5. Heb. 13. 10. Imo ignis hujus nostri sacri mysticam rationem inde reddunt, ex intima Theologia depromptam. Et fatemur nos in animo habuisse caput quartum dissertationiunculae nostræ, construere de illa ipsa re; verum cum nostri instituti non esse,

ea in medium proferre, deprehendamus, (nos enim Legem DEI ostendere sat habemus cum consilium ejus in scribenda lege investigare non intendamus) atq; renore Const. Ac. c. 18. cautum esse, quod disputationes, quæ dogmata Theologica attingunt censuræ superioris Facult. subjiciendæ sint, antequam in publicum emittantur: consulto itaq; abruptimus filum. Lectori autem Benevolo devotoque hic coronidis loco apponimus oppido sinceri Theologi judicium, quod & utramque paginam facit: Ignis Cœlestis notabat ignem, quo consumptum est sacrificium Christi, tum amoris Divini erga Genus humanum, tum iræ flagrantis adversus peccatum, ut hoc expiato illud salutem consequeretur. Perpetuo fovendus erat ignis, quod virtus passionis Christi instar perpetui ignis animis nostris perpetuum sit pabulum & semper in nobis servari, ardere, & lucere debeat puritas verbi crucis.

HALLELU - JAH.